OXIE O SKYTTS HÄRAD

Historik: jordeböcker, m m
danska sökningar, Falkmans register, danska och svenska Riksarkiven tips

Anders Dernback
2018-09-15

Oxie Härad

https://sv.wikipedia.org/wiki/Oxie_h%C3%A4rad#/media/File:Oxie_vapen.svg

Oxie härad var ett härad i sydvästra Skåne, i dåvarande Malmöhus län. Det motsvaras idag av hela eller delar av Malmö kommun, Svedala kommun, Vellinge kommun och Staffanstorps kommun. Häradets areal var 1928 230,21 kvadratkilometer varav 226,38 land. Tingsplats var sedan 1600-talet Klörup gemensamt med Skytts härad, som 1904 flyttades till Malmö.

Oxie Härad - Bunkeflo socken

Katrinetorps gård i södra Malmö bildades 1799 genom att hovmarskalken Lave Beck-Friis på Bosjökloster begärde marken skiftad. Han sålde den sedan till handelsmannen Samuel Johan Björkman, som 1800 började bebygga fastigheten. Gården kallade han Catharinetorp efter sin hustru Anna Catharina Bager. Han arrenderade även gården Petersborg, vilken givit namn åt den trafikplats som idag finns mellan de båda gårdarna. Petersborg ägdes av Björkmans svärfar och gården är än idag i släkten Bagers ägo.

Oxie kyrka

https://sv.wikipedia.org/wiki/Oxie_kyrka#/media/File:Oxie_kyrka,_mars_2014.jpg

Kyrkan uppfördes på 1100-talet och räknas idag som Malmö kommuns äldsta kyrka. De enda delarna som är kvar sedan 1100-talet är långhusets norra och södra väggar. Takvalvet byggdes på medeltiden. Kyrkan har också fått ett trappgaveltorn.

År 1848 gjordes en omfattande om- och tillbyggnad av Carl Georg Brunius. Då fick kyrkan sina valv och korsarmar och kyrkans golv sänktes med en halv meter.

Oxie kyrka

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oxie_kyrka2.JPG

Skytts härad

https://sv.wikipedia.org/wiki/Skytts_h%C3%A4rad#/media/File:Skytts_vapen.svg

Skytts härad var ett härad i sydvästra Skåne, i dåvarande Malmöhus län. Det motsvaras idag av hela eller delar av Trelleborgs kommun och Vellinge kommun. Häradets areal var 1928 238,63 kvadratkilometer varav 235,82 land. Tingsplats var sedan 1600-talet Klörup gemensamt med Oxie härad, som 1904 flyttades till Malmö.

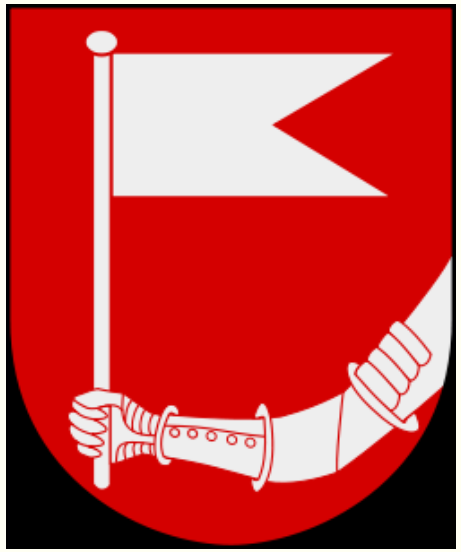

Skytts Härad

Skolgård med barn fotograferad 1906 i Fru Alstads socken, Skytts härad.

Län, fögderier, tingslag, domsagor och tingsrätter (Skytts H.)

Häradet hörde mellan 1634 och 1996 till Malmöhus län. Från 1997 ingår området i Skåne län. Församlingarna tillhör(de) Lunds stift

Häradets socknar hörde till följande fögderier:

1720-1873 Oxie, Skytts och Vemmenhögs fögderi
1874-1917 Oxie och Skytts fögderi
1918-1946/1967-19881 Malmö fögderi till 1 juli 1946 för socknarna i Trelleborgs kommun, till 1981 för socknarna i Vellinge kommun
1946, 1 juli-1990 Trelleborgs fögderi för socknarna i Trelleborgs kommun och från 1946 till 1967 och från 1982 för socknarna i Vellinge kommun
Häradets socknar tillhörde följande tingslag, domsagor och tingsrätter:

Häradets socknar tillhörde följande tingslag, domsagor och tingsrätter:

1682-1872 Skytts härads tingslag i
1682-1690 Skytts, Ljunits och Vemmenhögs häraders domsaga
1691-1864 Oxie, Skytts och Vemmenhögs häraders domsaga
1851-1872 Oxie och Skytts häraders domsaga
1873-1970 Oxie och Skytts häraders tingslag, i
Oxie och Skytts häraders domsaga
1971-2005 Trelleborgs domsaga
2005- Ystads domsaga för socknarna i Trelleborgs kommun
2005- Malmö domsaga för socknarna i Vellinge kommun

Oxie Härad

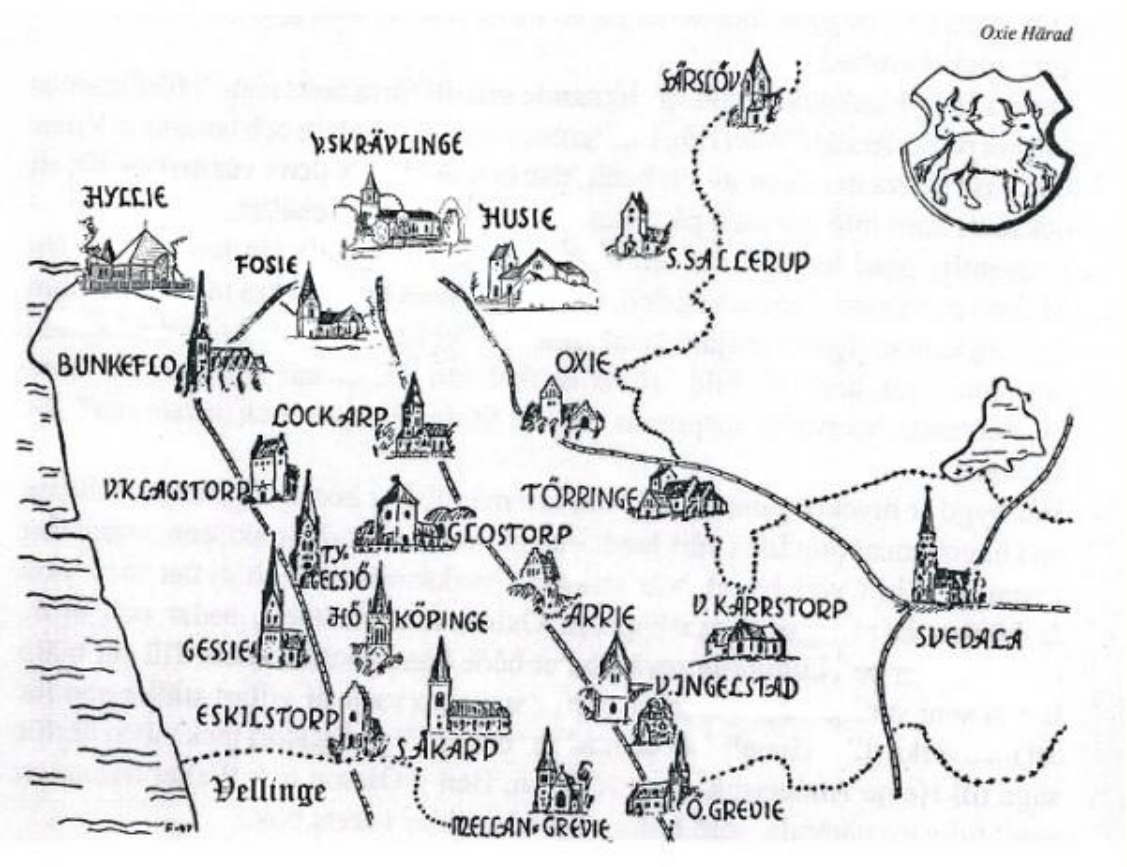

Källa: Oxie Härad hembyggdsförening

Folkdräkt inom området

Sydvästra dräktområdet omfattar häraderna Oxie, Skytts och Vemmenhög.

Gift kvinna med rutig klut och randigt rosengångsförkläde. Särk med stor rynkad krage. Början av 1800-talet.

Historik på engelska kring danska registrering av egendom (engelska)

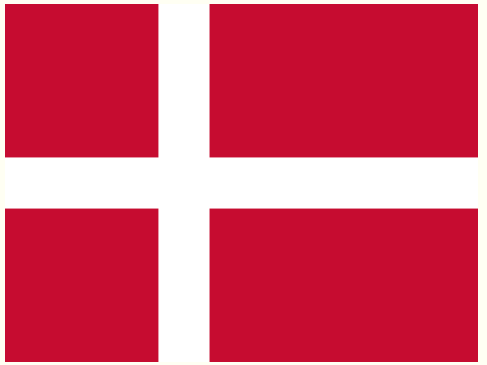

A Short History of Land Registration in Denmark
1662 All lands in the kingdom were recorded and their values converted to an exact rate. The new government wanted to implement a fair, uniform taxing system. Names of owners and leaseholders were recorded for each property.

1664 The 1662 plan failed and was replaced with a revised listing of property holders.

1688 A new listing of properties was compiled, and each farm was listed by number and by the names of each owner and leaseholder. This listing also had references to the 1664 property-owner or leaseholder.

The 1688 list is a register of the land belonging to a person or institution (church cloister, or the crown) with the name of the leaseholders and the amount of yearly tax in money or kind due from a leaseholder or landowner. These records supplement Land Tenure Accounts [Jordebogsregnskaber] under the old law and county jurisdiction. They can be for one year or a series of years. Jordebogsregnskaber usually concerned the transfer of crown land and evaluations of property. Included in this record were also fines for fornication and taxes on marriage.

Falkmans Register

arkivdigital:Många frågar efter information om vad som finns i danska arkiv rörande Skåne, Halland och Blekinge under perioden före övergången till Svenskt styre 1658. En stor genomgång av handlingar i Danska rigsarkivet gjordes av 1:e lantmätaren Ludvig B. Falkman under åren 1845-1846. Hans arbete resulterade i det så kallade Falkmanska registret, som är en detaljerad förteckning över ca 7 500 handlingar i danska Rigsarkivet rörande Skåne, Halland och Blekinge samt Gotland, Bohuslän och Jämtland.

Registraturen består av två stora handskrivna förteckningar som totalt omfattar fem band, varav exemplar finns hos det danska och svenska riksarkivet, Lunds universitetsbibliotek samt hos Landsarkivet i Lund (enskilda arkiv nr 91).

Falkmans register

Två volymer innehållande förteckningar över handlingar rörande Skåne, Halland och Blekinge förvarade i Kungl. danska Geheimearkivet, på Kungl. Maj:ts nådiga befallning utförda 1845-1846 av förste lantmätaren i Malmöhus län Ludvig B. Falkman.

A. Register över alla egendomar från år 1513 – 1572 i II Tomer.
B. Tegnelser över alla egendomar från 1535 – 1572 i två samlingar ang. Danmarks dåvarande besittningar.
C. Skånska Registret från 1572 – 1660 i 9 band, täcker Halland, Blekinge, Bornholm och även
D. allt land som tillhörde Danmark vid den tiden

Sverige - Landskapshandlingar 1530–1630

Vilka uppgifter kan du hitta?
Landskapshandlingarna innehåller räkenskaper från fogdarna i olika härader, på kungliga slott och kungsgårdar, men de innehåller också räkenskaper från städer, fisken och bergsbruk samt olika slag av kyrkliga räkenskaper. I detta ingår bl.a. mantalsregister där man kan finna sockenvis vilka som skrevs för en gård, med andra ord våra äldsta skattelängder.

Vilken är källan
Källan till Landskapshandlingar är räkenskaperna från Vasatidens fogdar för tiden 1530–1630. Arkivet förvaras på Riksarkivet i Stockholm.

Historik

Landskapshandlingarna är räkenskaperna från Vasatidens fogdar för tiden 1530–1630. Varje fogde var skyldig att föra årliga räkenskaper över sitt fögderi och en gång om året infinna sig med sina räkenskaper hos kammaren på Stockholms slott för att få dem reviderade. Räkenskaperna inlevererades till kammarens arkiv och finns nu i Riksarkivet.

Landskapshandlingarna innehåller räkenskaper från fogdarna i olika härader, på kungliga slott och kungsgårdar, men de innehåller också räkenskaper från städer, fisken och bergsbruk samt olika slag av kyrkliga räkenskaper.

Fogdarnas räkenskaper uppdelades årsvis, och varje fogdes räkenskap fick ett särskilt nummer inom årgången (t.ex. 1547:8, 1547:9 osv.); detta nummer växlar godtyckligt mellan åren.

Varje fogdes årliga räkenskaper (t.ex. Uppland 1550:6) omfattar två eller flera räkenskapshäften:

- fogdens huvudräkenskap, en sammanställning av inkomster och utgifter
- jordebok (ofta kallad årliga räntan), en längd över socknar och gårdar inom fögderiet
- tionderäkenskap, längder över tionde som togs ut av böndernas spannmålsskörd
- extraskatter av olika slag

Exempel dansk Jordebok

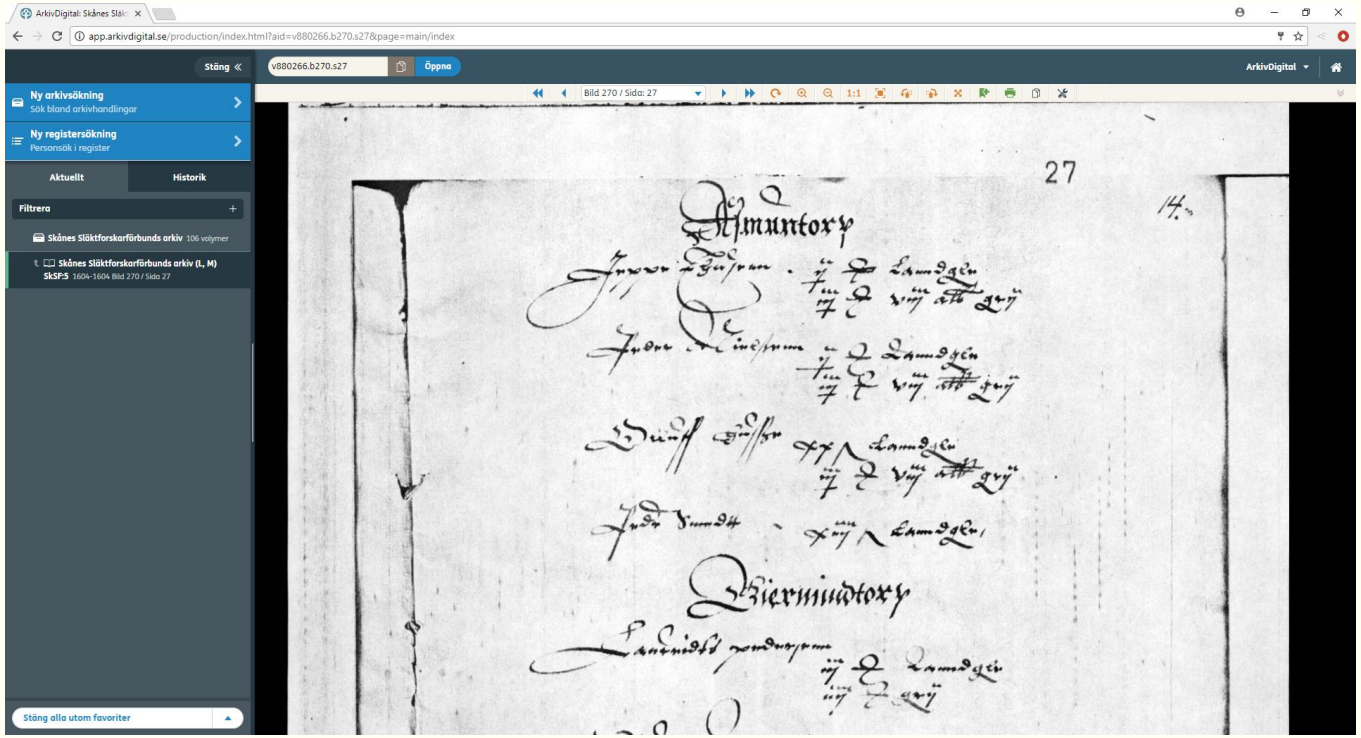

1604 års Jordebok från Asmundtorp.
AID:v880266.b270.s27

De danska skattelängderna

Tvärs emot myterna finns det MASSOR av källor till åren innan 1658 för de gamla landskap som tillhörde Danmark en gång i tiden.
I Regnskaberna finns de viktiga, men ganska försummade längderna över skifte av ägare på kungens och kronans gårdar (skatte- och kronohemman). Rubriken är oftast "ovissa inkomster". Läs om dessa längder här! Mandtaller är mantalslängder. Jordeböcker är... ja just det jordeböcker!

Förutom detta finns MÄNGDER av källor i de danska arkiven som rör Bohuslän, Halland, Skåne, Blekinge och Gotland. (Ven tillhörde ett danska län, troligen Helsingör eller Köpenhamn, fram till 1600-talet och i det fallet får man leta i de källorna efter mer information. Jämtlands och Härjedalens källor finns redan i Sverige eller i Oslo.

Förutom materialet nedan finns den danska kansliets material, Kancelliets Brevböger. Kongens rettering innehåller domuppgifter rörande adelsmän från 1536-1660. Dessutom finns delar av Lunds stifts gamla material i Köpenhamn, tex en lång rad jordeböcker över domstiftets gårdar. Plus brev och för Skåne, mantalslistor för de skånska städerna på 1630-talet och 40-talet, en statlig rapport om skadegörelsen under Horns krig, dvs den svenska invasionen av danska landskap 1643-1645, samt de intressanta Mantalslängderna från 1676. etc, etc...

Danska Riksarkivet kan leverera informationen

RIGSARKIVET

Pakkens indhold: exempel

Arkivserie:
Jordebøger fra Skåne, Halland og Blekinge (1524 - 1559)
Arkivskaber:
Regnskaber 1433-1559 Arkivinstitution: Rigsarkivet
Medietype:
Brugskopi, Mikrofilm 35 mm
Beskrivelse fra/til:
Pakkenummer (Pakkenummer, Gl. pakkenummer)
Indhold fra: 36 69
Indhold til: Ingen beskrivelse Pakkens Nr: S-678
Log ind for at bestille arkivalier
For at kunne bestille arkivalier skal du være logget ind på Rigsarkivets hjemmeside.
Når du er logget ind kommer du automatisk til bestillingssiden.

https://www.sa.dk/da/brug-arkivet/soeg-i-samlingerne/

Skattearkiv - Malmö

Vid Stadsarkivet förvaras skattearkiv fram till och med år 1946.

All taxering och skatteuppbörd sköttes fram till 1862 av särskilda representanter för borgerskapet. Stadens kämnär, som i allmänhet var rådman, hade ansvar för stadens finanser och för förvaltningen av stadens egendom. 1687/88 inrättades en tjänst som stadsbokhållare. Stadsbokhållaren fick ansvar för uppbörden och redovisningen av den statliga skatten.

De äldsta skattelängderna är från 1500-talets början, Lyder van Fredens kämnärsräkenskaper. Härefter finns skattelängder endast sporadiskt bevarade för enstaka år. Först från och med 1690-talets slut finns fullständiga serier av skatte- och mantalslängder. Redan under 1700-talet fördes gemensamma längder över den kommunala respektive den statliga skatten.

Domesday Book ett verkligt gammalt register år 1085

Domesday Book (engelska, "Domedagsboken", Liber de Wintonia), en jordebok över England, vilken på Vilhelm Erövrarens befallning upprättades från december 1085 och avslutades i augusti 1086; i moderna termer den folkbokföring som då behövdes för att de erövrande normanderna skulle kunna ta ut skatt i sina nya besittningar. Verket omfattar inte hela England, till exempel finns inte London med, troligen på grund av stadens storlek, men den utgör ändå en mycket betydelsefull källa för intresserade av förhållandena i dåtidens England.

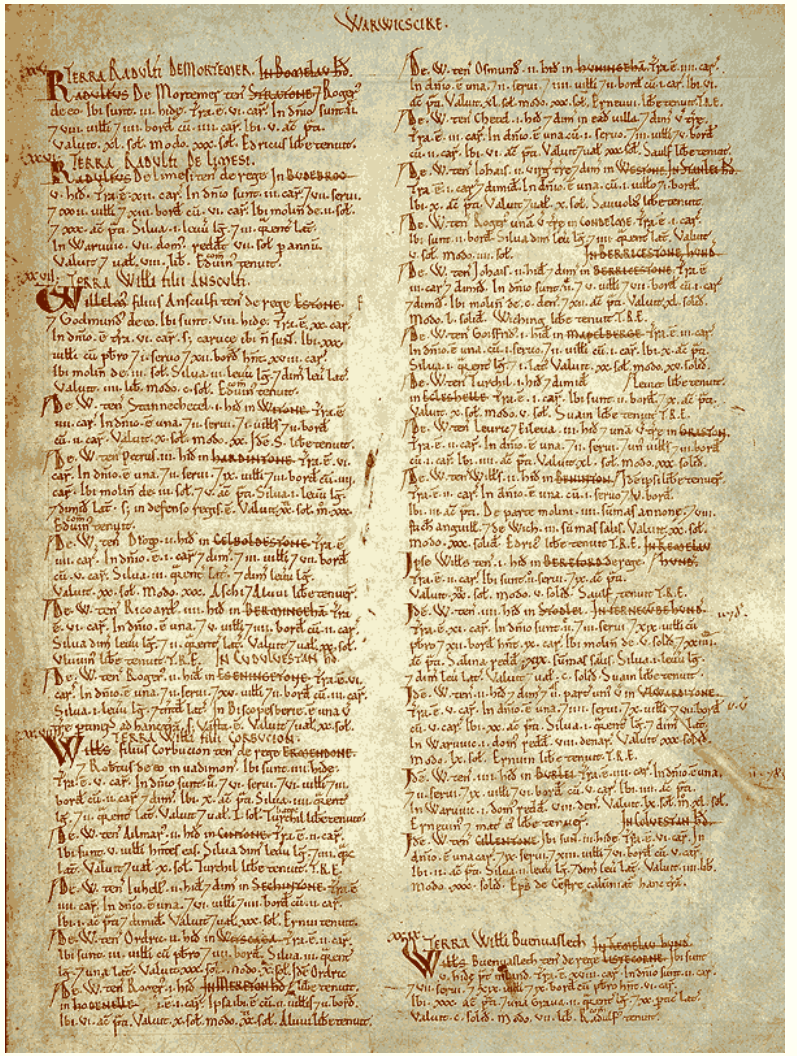
WARWICSCIRE.

Jämför med England